

Ruttkai Ruttkay Vilmos
új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán
és Ausztria-Magyarország.

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár.

Rendkívül sok tanulságot meríthetünk ezen érdekes könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértékesebb terméke. ::

Franklin-Társulat kiadása. Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

A magyar katona
aranykönyve

A MI HŐSEINK

Katonáink hőstettei
a világháborúban.

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadilevelár osztályfőnöke.

Köremkódtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtábornok-alezredes
és
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

a modern természettudomány és technika legnagyobb vívmányainak ismertetése kiváló szakemberek tollából, mindenki számára érthető módon. Új kötetének

A MODERN KÉMIA

a címe.

A kémiai tudomány fontossága még sohasem vált annyira mindenki számára érthetővé, mint most, amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy része van a német kémiai tudomány óriási fejlődésének. A háború eredményeképp bizony várható a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése, ezért épen jókor, aktuálisan jelent meg a kötet, amely a kémia eddigi eredményeinek nagyon népszerű, mindenki számára megérthető és mégis teljesen tudományos színvonalon álló összefoglalását adja. A könyvet, melynek szövegét sok érdekes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar szakember, Unger Emil dr. ford. Ph.D. C. James nagyírú munkájából. A Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 8 K.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb”

című egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 12 K, félévre 6 K, negyedére 3 K.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

Magyar Könyvtár A FRONTRA!

10
füzet; tartalmaz
64
kitűnő elbeszélést és
3

koronába kerül,
tábori csomagolással
együtt.
Mindenütt kapható!

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

ÁPRILISI SOROZAT:

ALEXANDER CASTELL:

A hadipilóta.

813. szám. Fordította Benedek Marcell. Ára 30 fillér.

HELTAI JENŐ és MAKAI EMIL:

A királyné apródja.

HELTAI JENŐ:

Akik itthon maradtak.

814. szám. Ára 30 fillér.

PÁSZTOR JÓZSEF:

Emberkéek.

815. szám. Vidám történetek. Ára 30 fillér.

A világháború naplója.

IX. füzet. Az 1915 augusztus – szeptemberi események.
787–788. szám. Ára 60 fillér.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

18. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 30.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

ENVER PASA HADÜGYMINISZTER MEGNYITJA AZ ÜNNEPÉLYT.

A TÖRÖK FÉLHOLD JAVÁRA ADOMÁNYOZOTT 30 ÉS FELES FAMOZSÁR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE KONSTANTINÁPOLYBAN.
Jelky Gyula a harctérre kiküldött munkatársunk felvétele.

A Z Ü R G E.

Regény. — Irtá Zsoldos László.

(Folytatás.)

Augusztus 27.

Két dán dogommal (Castor és Pollux), no és az elmaradhatatlan signorina Bonatti (ő az én szerencsétlen olasz kisasszonyom) ma rendes sétánkat tettük délelőtt a Dunaparton, a mikor én nekem egyszerre csak eszembe jutott valami és elkialítottam magamat:

— Castor, Pollux, hurrá, gyerünk fürdeni! A két dán, nohát az okos állat, az mindjárt megértette a magyar szót és egy pillanat múlva már mind a ketten bent hasították örves, vastag nyakukkal a Duna csöndes hullámain, hanem a signorina, újjé, az csak ekkor kapott észbe s ragadta meg rémülten a blúzomat, a mikor én is egy lépést tettem a simán lejtőlő parton a folyam felé, mintha ruhástul bele akarnám vetni magam a vízbe az ebek után.

— De signorina Elisabetta — kiáltotta sápadtan s a viláért el nem eresztette volna a blúzomat. — Mit akar, az ég szerelmére? Megálltam és a szeme közé nevettem:

— Hogy lehet így megijedni, signorina? Igaz is, hiszen csak fölérteti észszel a lelkem, hogy csupán rá akartam riasztani egy kicsit. Ki bolond ruhástul belemenni a Dunába? Különösen fényes nappal. Meglátnának a molnárkrok is, de még a rabok is a fegyház ablakából... Este, az egészen más. Mint éppen ma tiz esztendeje. De akkor sem egyedül. Ez jutott eszembe a mai sétán.

Ohohó, ohohó, jaj, magácska nagy bohó. Csak nem fog talán rini egy betyke hadnagyoska után, a ki olyan gyalázatos tud lenni, hogy már hat hónap óta nem küld még egy nyomorult képes lapot se nekem? Hahha! Vajjon eszébe jut-e neki a mai évfordulón az estvéli fürdés azokban a drága, jó hús habokban, hogy az Isten büntesse meg azt a buta molnárt, a ki (mint a hogy a szerencsétlenség mondják) elkiabált bennünket, hogy bent vagyunk a Dunában.

Milyen édes is volna most már régesrég odalent pihenni a víz fenekén! Nem a testemről beszélek, mert azt alkalmasint kivette volna a víz valahol, hanem arról a becsesebb részünkről, a melyet szívnek és léleknek hívnak és érzelmenek és gondolatnak, reménynek és emlékezésnek és sejtlemenek és hitnek, és a mit mind-mind nem tudott volna partra vetni a hullám, mert hiszen ezeket mind-mind ott fogták volna biztosan a víz alatt a Duna tündérei, a kik maguk sem élhetnek egyébből, mint ilyesimből. Akkor még csupán nyolcz éves voltam, akkor annak, a miért inkább a halált akartam választani, semmint a válást, még mindössze csak az az egyetlen egy szerény neveskéje volt, hogy: ragaszkodás a jó pajtáshoz. De hajh, ez a vékony magoska, tudom, kicsirázott volna ott lenni a víz fenekén, mint a mustármag, megnőtt és megszapordott volna és a tündéreknak tiz esztendő elmúltával ma már szép nagy virágos kertjük lehetne a Duna zúgó mélyében a kis halott Kemper Elzáska kivirágzott lelkéből.

Brr, mégis borzasztó a halál. Hiszen Herman tegnapelőtt is azt mondta nekem, a mikor meg akarta csírogatni a kezemet, hanem én visszahúztam, hogy:

— Kedves kis Elzáska... (haha, hogy is harapdálja csak a szót ez a simaképi és teliszájú bécsi bankár?) — liebe klaine Elzcha... hiszen maga még csak most kezd élni. Még csak ezután.

Haha, — mondhatnám rája — e szerint nyolcz éves koromtól fogva egy egész évtizeden keresztül nyugodtan pihenhettem volna a Duna fenekén!

Nem; nem Bélára gondolok! Van eszemben. Különben Herba bácsit is feszélyezte ez a neveltlenség, hogy egyáltalában még csak egy képes lapot se küld... Oh, gombház!

A németnél azonban százszerosa szebben tudja

mondani ugyanezt a frázist Anikó Jancsi. Szobrász! Puff neki! Naplopó! Sohse láttam egyetlen egy dolgát sem, kivéve, hogy a mamát lemintázza... Mért nem engem? Mért éppen csak a mamát? Szóval Anikó ezt így mondta:

— Elza, ha maga tudná, hogy maga még csak most fog megszületni. Maga idáig még csak egy mesebeli álmát szunyókáló bimbóska volt, a melyik csupán most fog kinyílni, Elzáska; mert, higgye meg nekem, Elza (szórol-szóra firkantol ide, mert mindig így ismétli a mondatait), hogy a nő még csak tizennyolcz éves korában kezd igazán kinyílni, mint a rózsabimbó... Hanem én lefőztem. Kaczagva vágtam a szavába:

— Igen, ez a nő sorsa. Kinyílik és aztán — becsapódik.

A mire ő művészsége megvakarta kopaszodó tarkóját, hogy:

— Ejha! Honnan szerezte maga ezt a furfangos életfilozófiát, Elzsu?

Hogyisne! Majd az orrára kötöm. Elég az hozzá, hogy: kinyílik és aztán — becsapódik. Úgy is, mint a kít rászédtek, meg úgy is, mint az ajtó: valaki, vagy a légáramlat jól bevágja a szárnyát, aztán mi vagy kívül maradtunk az ajtón, vagy pedig belül, de mindenesetre hoppon. Hát nem jobb a tündérek virágoskertjére nőlni a Duna fenekén?

U. i. Ha mama tudná, hogy ilyen okos vagyok, akkor biztosan nem csödténé ide a házunkhoz ezeket a tökfikókat. Mert ezek mind a mamának szeretnének udvarolni, engem pedig elvenni feleségül. Na persze; papa negyedmiliónát ad velem, ha elvisz valaki, a mi valóban kíváncsi összegecske. Csak aztán az ördög ne vigyen el valahogy.

Szeptember 3.

Apus csakugyan furesa. Egy idő óta mintha teljesen megváltozott volna. Azelőtt mindig olyan szelíd és engedelkeny volt hozzánk, most pedig némelykor annyira ideges, hogy az képzelenség. Tegnap is például minden ok nélkül elkezdett csizakodni velünk, hogy mért nem tudunk angolul. Miféle művelt asszonynak tartja magát? — meg más efféleket vagdosott szegény mama fejéhez, — ha még angolul sem tud. Meg nekem is nekem támadt.

— De mért vagy egyszerre olyan ideges e miatt a nyomorult angol miatt? — nevetett boszúsán mama. — Tudod, hogy én nem szeretek utazni, itthon pedig megvagyok én magyarul is. Legföljebb egy kis franczia, hogy a cselédség ne értse.

— Nem szeretsz utazni? — kötekedett apus. — Én sem szoktam tovább utazni Berlinnél, vagy Párisnál és látod, azért mégis meg tudnék élni az angol tudással akár Amerikában is.

— Amerika! — kiáltottam magamfeletten. — Beh jó is volna valahol Amerikában élni! — és sóvárogva gondoltam el a hirtelen magamban, hogy ott milyen messze, messze lehetnék az emlékeimtől.

Apám élesen rám nézett, s aztán ezt mondotta:

— Gondolod, lányom? — hanem ezt oly mogorva hangon dünnyögte, hogy megijedtem, vajjon nem költöttem-e föl ok nélkül a gyanúját, hogy talán Bélával van valami amerikai szokási tervünk vagy eféle. Élni az ültetvények között, mint a farmerek, ... magunkban ... bol-dogan ... Oh, Istenem, hol vagyunk mi Bélával attól, hogy az életnek ilyen szép fantasztikumai-val foglalkozunk, a mikor mi köztünk, úgy, látszik, már mindennek vége. Igazuk is volt tökéletesen apáknak, hogy nem jó szemmel nézték sohasem ezt a lappangó házassági tervet. Látszik! A fejlemények most már napról világozabban megmutatták, hogy gondos szülők nem is bízhatnak nyugodt lélekkel az egyetlen gyermekük jövőjét egy ilyen haszontalan fráterre. Egy ilyen... Eh! Nem levelezünk

egymással és punktum. Brutus azért becsületes ember.

Hát siettem is mindjárt védekezni apusnál minden esetleges gyanúsítás ellen. Szívemre tettem a kezem, és úgy:

— Apuskám, én bizony Isten nem gondolok semmi olyanra...

Torkomra forrott a szó. Apus vadul nézett a szemembe s dühtől sápadtan szakított félbe: — Micsoda olyanra? — s láttam, szinte reszketett haragjában.

Mama tágra nyitotta a szemét. Hol rám nézett, hol apusra, a ki erre már a következő pillanatban hangosan, bár még mindig idegesen elnevette magát (micsoda nagy erő is az az asszonyi hatalom!):

— Most jól rád ijesztettem, úgy? (Nekem mondta). No, se baj (és most anyához fordult), ha megtanultok egy kicsit angolul

gyógyni, akkor jövő évben benneteket is elviszlek magammal Londonba. Nagy vállalatot alapítunk, — és csaknem lázban égett a szeme, a hogy' ezt tudunkra adta (a mi csuda is, mert sohasem szakított az üzleti dolgairól beszélgetni velünk).

Nos, én pedig megkönnyebbülten sóhajtottam föl magamban:

— Hál' Istennek, apa nem sejt semmit!

Hanem Isten ucsese, ez már kénszerképzet. Máskép igazán lehetetlenség volna néhány másodperc alatt ennyire beleélni magamat egy ötletbe (amerikai farmer-élet Bélával), a mi minden ok és egyáltalában a legesekélyebb alap nélkül lopódzik be egy óvatlan pillanatban az agyvelőmbé. Na, majd másképp fogom én ezt csinálni ezután. Úgy fogok mulatni, hogy eláll a világ szeme-szája!

Ma reggel azután mama azzal a meglepő hírről állt elém, hogy angolul fogunk tanulni. Apus kedviért.

Szeptember 13.

Három nap óta megvan az angol nyelvmester. Budapestről jár ki minden délelőtt, itt ebédel, s ebéd után utazik vissza. Nagyon elegáns, kimért, száraz, rideg ember. Signorina Bonatti borzasztó dühös rá, s folyton szidja az ő pergő nyelvén a háta mögött, hogy milyen esetlen, nincs benne vér, olyan, mint valami kirakatheli viaszbab, a melyiken rajta van az angol szabású kivasalt ruha, s a mellére gombostűvel van feltűzve a táblácska, hogy

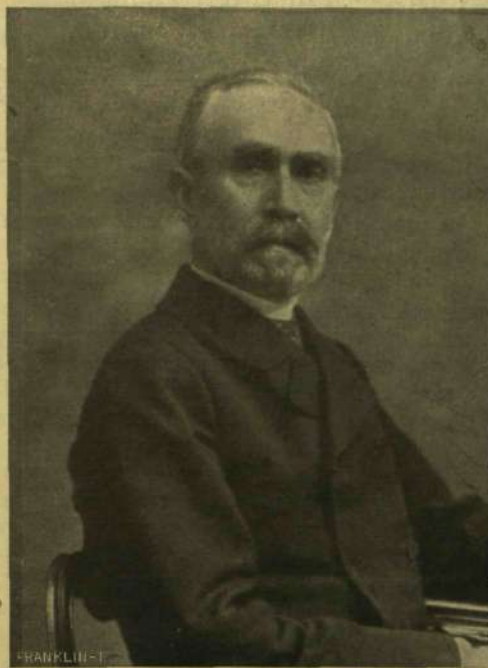
Legjobb angol dívat — 80 korona.

Pedig nincs neki teljesen igaza. Mr. Brownak van a mély, fekete szemében valami lappangó tűz, a mi ellentmond a kivasalt külsejének. Isten tudja, hogy ez micsoda? Alamusziság, vagy temperamentum, vagy pusztán elfoglaltság tölem? Az angol viszont úgy kezeli a signorinát, mintha levegő volna. Köszön neki szárazon s azontúl semmi; pedig mind a kettő tud németül. Mister Brown (ez a nyelvmester neve) lelke mélyéből lenézi az olaszokat, a kiktől azt mondja, hogy mindig borraivalért nyújtogatják a markukat, s ennél fogva roppant előkelőnek tartja magát a signorinával szemben, a ki ezt (mert nem ostoba lány az öreg) természetesen érzi, s antul jobban pukkan. Mi a mamával persze csak nevetünk rajtuk. Istenkém, hogy is férne meg egymással két ilyen ellentétes temperamentum! Különösen, a mikor mindegyik abban a hiszemben van, hogy a másik az ő rovására kapja a fizetését. Marakodnak a konezon. Tehetik, nálunk elég jó kis koneczok szoktak akadni.

Szeptember 15.

Tegnap lent voltunk az új autónkon Budapesten. Jaj, Istenem, Castor és Pollux mily aranyosan hegyezte a fülét a középső ülésen! Kolegerszkinél mindenki minket bámult; különösen a mamát. Én is hallottam egyszer a hátam mögött, hogy:

— Aranyos baba, — a mi alkalmasint én

Erdélyi fényképe.
SZEDERKÉNYI NÁNDOR, A MOST ELHUNYT
FÜGGETLENSÉGI PÁRTI POLITIKUS.

rám vonatkozott. Nem tudom, ki mondhatta, mert derogált hátranezém. De biztos, hogy nagy majom lehetett, a ki mondta.

Hanem érdekes találkozásunk is volt. A szabónőtől kijövet éppen föl akartunk szállni az autóra, mikor az aszfalton így a boltajtó előtt egyszerre csak nagyot szalutált valaki:

— Ohhohó, csókolom kezét, nagyságos asszonyom. Ninini, ez a remek szép leány volna a mi kis Elzászkánk! Hogy megnőtt! Istenem, és maga, drága nagyságos asszonyom, mégis ma is olyan üde és fiatal, mintha nem is az anyja volna, csak a testvérnénje!

Természetesen mindezt racsolva. Babótyz

volt, most már alezredes. Debreczenben állomásozik. Megnősült.

— Meg? — mosolygott a mama, s ajkát harapdálta, mert neki ez már szokása. — Mikor, édes Babótyz?

— Öt esztendeje. Másfél évre rá, hogy a kis Simányi kadétal együtt elhelyeztek bennünket Vácra, hehehe, egy gyönyörű asszony miatt, a ki pedig olyan hideg és fehér volt köztünk, hehehe, mint a szerezcsenek közt az alabástrom.

— Simányi, no lám! Hát azt merre fűtta a szél?

— A kis Simányi? Oh, az már százados. Gondolom, Lembergben.

Lembergben. Éreztem, hogy elsápadok. Béla is ott állomásozik.

— Hát a szegény báró hol éli világát? — szölt kissé nyomott hangon a mama. — Izé, Páka.

— Nem tudok föléle semmit, nagyságos asszony. Cízvil lett belőle végkép. Épp úgy, — s élenken nézett anyámra, — mint szegény Vereckyből is.

— Istenem, — kérdezte fátyolozott hangon a mama. — Él még szegény? Meggyógyult? Hol van? Nem hallottam róla azóta sem — intett a mama — soha semmit. Úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Hát meggyógyult?

— Meg. Hhe (s köhintett egyet), az igaz, hogy egy kicsit nehézebb ember lett belőle, vagy talán kicsit hóboros, vagy micsoda, hanem meggyógyulni meggyógyult, azt határozottan mondhatom, mert én magam is beszéltem vele már azóta.

— Mikor? — kérdezte majdnem hadarva mama.

Az alezredes élénk mozdulatot tett a kezével: — Úgy... négy évvel ezelőtt... Bécsben... Korán reggel, hehehe a Práterben... én kilovagoltam, ő meg éppen fiakkerbe akart szállni... hhe... (újabb köhintés) hát szóval a fiú egész éjszaka pezsgőzött valahol.

Kossak fényképe.
MALONYAY DEZSŐ, A HIRTELEN ELHUNYT
KIVÁLÓ ÍRÓ.

— Mondja milyen? — szakította félbe anyám. — Már úgy a külseje? Megváltozott? Mivel foglalkozik?

— Magánzó. A külseje? Hhe, bizony az is megváltozott valamiképp. Hanem a belseje! Tyhú! De azért rám ösmert. Rám az! Alig bírtam szabadulni szegénytől, annyi hetet-havat összehordott nekem.

— Talán ittas volt szegény...

— No, nem éppen. Hanem ekszaltált. Tudja, hadonászott a kezével.

— Beszélt rólnak? — érdeklődött a mama.

(Folytatása következik.)

Osztrák-magyar katonai küldöttség tagjai az ünnepélyen.

A TÖRÖK FÉLHOLD JAVÁRA ADOMÁNYOZOTT 30 ÉS FELES FAMOZSÁR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE KONSTANTINÁPOLYBAN.

Jelky Gyula a harcztérre kiküldött munkatársunk felvétele.

A TÖRÖK VÖRÖS FÉLHOLD JAVÁRA ADOMÁNYOZOTT 30 ÉS FELES FAMOZSÁR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE KONSTANTINÁPOLYBAN.

Jelky Gyula a harctérre kiküldött munkatársunk felvétele.

A RÉSZEG MORVA TEMETÉSE.

(Emlék Szerbiából.)

Eszembe jut, elmesélem, hogy temették el a harctéren a nagyszakállú morva embert a debreczeni népfölkelők. Egy novemberi reggel volt, a tréntáborból mentem vissza a harczoló ezredhez egy szekéren, a melyik kenyeret vitt, meg engemet. Olyan sár volt, a milyen csak a mesében van. Igaz, a mesében soha sincsen sár, sőt aranyföld meg gyöngyvirágföld van a mesében, a melyen bűbajos szépség forgolódik, tündérek, királyleányok, szultánok, boldog favágók, szerencsés juhászok, beszélő báránysok, tekintélyes törpék és neveséges óriások, meg hercegek, grófok, válogatott cigánygyerekek. Abban a sárban, a mi akkor Szerbiában volt, olyan sejtelmeim voltak, hogy a földnek abba az óskorába hanyatlottam vissza, mikor még nem keményedett meg, mikor még a teremtés keletlen téstája volt ez a bámulatos világ. Nagy hűhó volt a nagy sár felett, az úgynevezett lépcsők vánszorogtak össze-vissza, trénszekerek, löszerkocsik, sebesültszállító kocsik. Az ostorok ranczigták a levegőben hieroglifáikat a kocsisok fölött és a küzködő lovakat biztatták és fenyegették a monarchia minden nyelvén és a szortyogás és nyikorgás és a veszekedő hangok felett magasan gurult folyton messziről az ágyúsó, mint a kuglizókban a dobból legörgő fagolyók, olyan tompán és nyugalmasan. Egyszer csak hé, hó, krakk! — az előttünk járó szekérnek eltört a rúdja. Az egész sor megállott. Várni kel-

lett, míg rúdnak valót vágnak a fáról, megadjusztálják, a szekér elé erősítik. Az emberek leszállottak a szekerek tetejéről, hideg volt, járkáltak a mély sárban, s jobbra-balra süppedezve mint a boldog gyermekek a dunyhán. Egyszer csak észreveszik, hogy az úgynevezett országút szélén egy nagy veresszakállú ember fekszik hanyatt.

— A meg tán meghőtt ni — mutatja Dorogi Máté Kovács Jeremiásnak.

— Nizzük meg komám.

Odamentek többen, utánuk mentem. A morva trénhez tartozott a veresszakállú katona. Csupa sár volt arca, keze, hasas fehér porcellánpipája a sárba volt fulladva mellette. A morva kinyitotta a szemét, mosolygott, fölemelte a karját, gajdolni kezdett álmosan valami osztrák-ságot, a mit magyar fül soha nem tud élvezni. Csekély kék szeméi boldogan pislogtak fölfelé. Részeg volt.

— Meghőttál sógor? — szólott le neki Kovács Jeremiás.

— Du, du, nyamnyamnyam... — felelt a morva.

— Vasz isz dász testvér, vasz isz nájesz? — barátkozott vele B. Szabó Gerzson. — Németül kell evvel beszélni!

— Hollaaaario... szeusz, szeusz... motyogott a morva és nyújtotta fölfelé a karját, de rögtön visszajettette.

— Tót? — kérdezte tőle Dorogi Máté németül.

A morva nem válaszolt, lecsukta a szemét és valami nótát dajkált lusta ajkain.

Megesiklandozták a nyakát. Arra mozgott.

— Tót vagy te sógor! Kampec vagy. Tót vagy. El kell téged temetni — beszélt neki Dorogi Máté.

— Innye csakugyan, temessük el, emberek — örvendett B. Szabó Gerzson.

— Az ám, el kell szépen temetni a sógort. — Hadd örüljön.

— Hadd legyen neki is pünkösdbé karácsony.

Így megtárgyalták a dolgot, avval négyen-öten, a kik ott voltak, elmásztak a sárban, nagy erős ágakat csaptak le fejszével, kisebb ágakat törtek, sáros tengeriszárakat húzgáltak ki a földből, a nagy ágakat letették a morva mellé a földre, sorban hosszába, a kisebb ágakat keresztbe, a tengeriszárakat ráhányták az ágakra, megfogták a morvát, rátették erre a ravatalra. A morva aludt. Egy ember egy saroglyából egy kis szalmát húzott ki, meggyújtotta, a lángoló szalmánál meggyújtott egy száraz ágat, az égő ágat magosra emelte s rákezdett arra a népszerű magyar kesergőre, melynek a verse a szomorú disznóról szól. A többiek, négyen, nagy komolyan a vállukra emelték az ágakat a morvával együtt, egy ember még a porcellánpipát is rátette a kövér morva mellére és ők is elkezdtek keserves hangon azt az éneket és lassan megindultak a testtel a sárgán és fehéren lobogó fáklja után, a melynek a füstje rezegve röpdösött felfelé. Az emberek arra fordultak, nevettek, felállottak a szekereken, még a szegény elgyötört lovak is arra néztek. Az ágyúzás dongott az égen, egy égett ház hallgatott nem messze, távol a ködből sárga tehének és piros és barna rokolyás szerb asszonyok erőlködtek elő, olyan nagyon furcsa volt ez az egész.

Egyszer csak a morva fölemelte a fejét, jobbra-balra fordult, látta magát a levegőben vonulni a vállak fölött, nézte a fáklját és

— Nein... nein... nein... — elkezdett rimánkodni odafenn.

A magyarok hangosabban kántáltak.

— Nicht Tod! Nein! Ni-icht! Kein To-od! — nyöszörgött és üvöltött a morva és megmegrázta a fellábat. Aztán nagy nehezen felült és széjjelnézett, a magyarok csak vitték és énekeltek egyformán. Egypár tréfás kocsis levette a sipkáját, úgy nézte a menetet. A morva úgylátszik elhitte, hogy meghalt, mert hátraejtette magát és elkezdett keservesen bőgni.

— Oh véh, o-o-o-h... o-ho-ho-hoh... — és sirt aztán békés sirással és engedte vinni magát és elhallgatott. De hirtelen csapkodni kezdett a két karjával kétfelé, mint a kocsisok ha fáznak, fölrázta magát, ült és acsarkodott.

— Náááj! Nűúú! Hűúú! Noooo! Nit begraben! Nicht sterbn! Náááj! Duuu... Nááá... — kalimpált a két lábával, végre lepottyant, nagyot esett a sárba, rögtön felpatlant, s támoltyogva, hadonászva, vonítva menekült.

— Nicht Toood! Nicht Toood! Lébn! Lééébn! Még a drága nagy porcellánpipáját is ott hagyta a sárban. Szép Ernő.

A MAGYAR VÉR.

Nyiregyházán leszállott
Hat honvéd a vonatról
S gyepe az állomásnak
A tarisznyából majszol.

Ott vesz helyet magának
A honvéd ma, a hol tud;
Medvetánczoltatás volt
Még tegnap az ő dolguk

Egyikük a fején van,
Más' a kezén bekötve;
A szárnyvonatra várnak,
Mely viszen Tiszalökre.

A hova telepedtek,
Porosz tiszt álldogál ott
És érdeklődve nézi
A hat szál „kamerádót”.

Közéjük áll, velük majd
Beszélgetésbe is kezd,
Egymás megérthetésén
A főnök ur segítőit.

„Hogy is történt az ottan,
A Sztrynél és Sztripánál?
— Ugy látszik: oda készül —
A frontunk itt hol áll már?”

S elmondja mind a hat
Hogy a csata milyen volt,
Elmondja mind a hat,
Hogy része ott miben volt!

„A muszka éjszakán át
A drótsövénybe' mászott;
De kitanultuk őt már
S honvédek talált ott.”

Tetszett ez a vitézség,
Tetszett a porosz tisztnek.
„De hát nem féltek attól
Mégis, hogy rajt' veszítenek?”

A szakaszvezető most
A hat közül felállta,
Megrázza vállait és
Ímgy felel reája:

„Más materiából
Van szürve a mi vérünk!
Magyarok vagyunk mi,
Mink egymástul se félünk!”

Pap Zoltán.

A SZULTÁN A SZEMLALIKRÓL TÁVOZÓBAN

OSZTRÁK-MAGYAR CSAPATOK DÍSZMENETE A SZULTÁN ELŐTT.

KONSTANTINÁPOLYI KÉPEK. — Jelky Gyula, a harctérre kiküldött munkatársunk felvétele.

KIISMERÉS.

Haditudósítók könyveit olvasom, sebesült vagy szabadságos katonák szavait hallgatom és mennél több írás és mennél több szó, annál élesebben és tömörebben emelkedik ki egy dologban mindnek egy közössége. Különböző frontokról különböző impressziókat hoz valamennyi. Oroszról, szerbről a vélemény sokféle. Hasonlatos legföljebb az ítéletek egy bizonyos megmérésekelődésében. Az ellenség lebecsülése a mi frontunkon sohasem volt morál. Az oroszok rettenetes kudarcjai nem vették el katonai hiteüket azok előtt, a kik részesei vagy szemtanúi voltak velük való tusakodásainknak. Akárhány-szor láttuk, hogy sok fényességgel elborított mellű katonáink kacagva borultak, ha az itthoni impresszionisták nagyon elvető módon nyilatkoztak arról az energiáról, a mely a gőzhen-gert fűtötte és mozgatta. Sok garázdaság mellett szép eseteket is hallottunk róluk az árkok világából, a melyek okadatlan enyhítő erővel hatottak a gondolatainkra. A szerbek iránt való érzésünket ilyen momentumok nem igen módosíthatták. A lövészárkok egymáshoz való viszonya ott nem termelte ki az emberi lélek elemi megmozdulásának e sajátos harci virágait. Ott nem igen voltak ünnepi szünetei az ellenséges érzéseknek. De viszont az ő katasztrofájuk oly tökéletes, bűnhődésük oly iszonyú, szenvedésük oly szinte klasszikus volt, hogy a mi különben se bosszúvágyra és tartós gyűlöltre berendezett lelkünk már rég nem hány szikrát a rájuk való gondolás érintésére.

Csak egy hely van, a honnan nem hozza az érzése megennyhülését se a részese, se a szemtanú. A hol a temperamentumok, a fölfogások, a szemléletek különbözősége egészen csodálatos módon elenyészik egy indulat azonosságában. A hol senki nem enyhül meg és a közvetlen látás a legérzékenyebb lélekben se támasztja se a részvét, se az elismerés legkisebb hajlandóságát. Holott mindazok az indítékok, a melyek a szívet egy enyhébb szemlélet készségére hangolják: az ellenség nagy szenvedése, kísérleteinek hiábavalósága, kudarcza és bukása, hála Istennek, tömegesen mutatkoznak. És noha azt se lehet tagadni, hogy azok a virtusok, a melyeknek az ellenségben való megbecsülésére is minálunk szinte kivételesen nagy a hajlandóság,

szintén nem hiányoznak. Ez a hely: az olasz hadszíntér.

Sikeretlenebbül egyik ellenségünk se ostromolt bennünket. Egy kerek esztendő alatt ezek egyetlenegy, bár muló, olyan alkalmat se tudtak produkálni, hogy Milánóban vagy Rómában meg lehetett volna húzni a harangokat. Tehát egy olyan hasábot se dobtak indulataink tűzére, a milyen volt például Przemysl esete, vagy Belgrád visszaadása. Viszont nem véretek kevésbé az Isonzónál, mint akár az oroszok a Kárpátokban. A bátorság vagy a lendület hiányával is alig lehetne őket megvádolni. Rohantak, mikor a trombita szólt és ezerszámra kapták előlről a halálos golyót vagy a halálos szűrést. És az időnek is volt — ideje, hogy a maga hamvasztó munkáját végezze. Már egy esztendeje, hogy a velük való háborunk folyik és hogy halaványulhatna a rá gondolás ama példátlan beestelenségre, a melyvel reánk támadtak.

De meg kell állapítani, hogy nem halaványul. Egy esztendő minden vesztese, lendülete nem volt elegendő arra, hogy a fronton az olaszokat a mieink gondolatában egyéb ellenségeink sorába iktassa és az ellenfél rangjába emelje. A haditudósító és a katona egyaránt más hangon beszél róluk, mint akármelyikéről a többinek, a kik velünk szemben állanak. És pedig, egész nyilvánvalóan, nem előre megfogalmazott állásfoglalásból, hanem az érzése eredendően parancsa szerint. A havas kősziklák télen-nyáron egyazon virága, az illat és hervadás nélküli gyopár nem a mi szívünk hajtása. A mi érzéseink természetesen nem a módosulhatatlanság törvényei szerint való. Az idő minálunk és mi rajtunk sokkal tevékenyebb. Mindig termel és temet, temet és termel. A mi szívünk élete működőbb. Feledni és megbocsátani szinte a szentek módjára tudunk. De ez az indulatunk a maga életében kivételesen külön törvényeket mutat. Rendíthetetlen a maga reménységében, a villogása oly mély, mint a gyémánté és az idők és események telése mintha egyre közzörülne, csiszolná, állandóbb formába juttatná ezt a gyémántkemény indulatot. Ezen a fronton az ellenségeskedés nem lett formává: külön izzó értéke minden szívnek.

Mi a magyarázata ennek a jelenségnek? Az a rettenetes mód, a hogyan az olaszok ellenségeink sorába szöktek? Nyilván ez is, igen nagy mértékben. Vannak dolgok, a mikor megbocsátani nem, csak elfeledni lehet. De olyan is,

a melyet nemcsak megbocsátani, hanem elfeledni is lehetetlen. A háború nem lovagias ügy. De a háborúnak is van etikája. A katona engedelmeskedik. De ez engedelmséggel feltétlensége nem teszi immunissá az erkölcs kritikájával szemben a parancsoló energiát. Ezért a diplomaták lázas és megfeszített igyekezete egyrészt, hogy a mennyire csak lehetséges, a háború-okozás egész felelősségét a másik félre hárítsák, másrészt, hogy azt, a mi semmiképpen át nem hárítható az erkölcs minden hozzáférhető erejével megerősítsék és minden hozzáférhető diszével földisítsák. Ezt a morális öntudatot minden hatalom a legszükségesebb útravalónak tartja a harcra induló katona számára. Itália ilyen útravalóval a seregeinek nem szolgálhatott. A mi katonáink a maga hivatásának teljes szepőltenességében ezt az ellenséget nem értékelhette a lelkében a maga erkölcsi rangja szerint való katonának. Az indíték, a parancsoló energia erkölcsének bírálata tette ezt lehetetlenné számára, még mielőtt tisztán katonai értelemben vett morálja milyenségeről meggyőződhetett volna. A háború morálja nagyon konzervatív és az olaszok háborúja házasságtörésből született árulás volt.

De hogy ez az épen nem megtisztelő kivételes érzés ezzel az ellenséggel szemben annyira enyhületlennek bizonyult, ennek föltétlenül más, folyamatos okának is kell lennie. Ez az ok nyilván az, hogy az olasz hadviselés jelleme speciális, a más ellenségektől elütő, csak a saját származása erkölcsével összhangzatos vonásokat mutat. A küzdelem nagy próbatétele még a harcos értékeket se olyan módon váltja ki belőle, a mely, ha mást nem is: respektust kelthetne a vele szemben állóban. A bátorsága nem meggyőző, a lendülete nem a harcos energia ívelése. Minden virtus megnyilatkozása infecziálva van valamivel, a mi nekünk idegen, furesa és visszatartó. Holott, épen minálunk és épen az olaszok ellen való indulatnak nincs multja és nincs csekenek hagyományai. Jelene azonban lett akkora, mint egyetlen más ellenségünkhöz való érzébeli viszonyunknak sincsen. A háború nagy hőfokának oldó atmoszférája nyilván engesztelhetetlenül ellentétes elemeit választotta ki az egymással szemben álló felek jellemének és vérmérsékletének, hogy megismervén az egyik soha többé ne kívánja ismerni a másikat.

Szőllősi Zsigmond.

A Szerbiai hadjárat egyik volt harctere. — Korny István felvétele.

SHAKESPEARE.

Mint minden igazi nagy dolog az emberi életben és a természetben, Shakespeare is esodaszerű, megoldatlan és megoldhatatlan rejtelem. Ellenállhatatlanul vonzza magához a lelkeket, szinte kényszeríti őket, hogy titkáinak zárát feszessék, új és új erőfeszítéseket tegyenek feltárására s minden erőlködés végeredményben az *ignoramus* csüggött felsőhajtásával hullik le róla. Ez a megoldhatatlanság csak annál jobban izgat újabb kísérletekre s így is lesz mindig. Minden nemzedék végig csinálta ezt az erőlködést és végig fogja csinálni minden ezután következő nemzedék, a míg az emberiség fel nem emelkedik — ha ugyan valaha felemelkedik — egy a mainál sokkal magasabb színvonalra, a melyről már képes lesz teljesen felfogni Shakespearet, nemcsak részleteiben, hanem egészében, nemcsak a kérgen levő külső vonásaiban, hanem legbelsőbb lényegében is.

Ez Shakespeare igazi nagysága. Olyan, mint egy természeti jelenség, sőt mint maga a természet: végtelen gazdag, végtelen sokrétű, úgy hogy mindenki mást láthat benne a nélkül, hogy hamisan látna, teljesen elemi jellegű, úgy hogy egyszerre kelti a legnagyobb egyszerűség és legnagyobb komplikáltság látszatát, megmagyarázhatatlan, úgy hogy minden magyarázat belefér, a legmélyebben emberi, annyira, hogy már emberfölkötnek látszik. A földön való megjelenése is csodaszerű: a semmiből, alacsony néprétegből tört elő s homályban élt, úgy hogy életéről nem tudunk semmit, azaz kevesebbet a semminél, mert az a néhány bizonytalan adat, a mit tudunk róla, inkább megnehezíti megértését, semmint valamit is megértetne belőle. Nincs kulesunk annak a rejtelemnek a zárához, a melyet ő jelent: sem az a kulesunk, a melyet a nagy emberekhez életviszonyaik ismerete szokott adni, sem az a belső, gondolkozásbeli kulesunk, a melyet

SHAKESPEARE SIRJA ÉS EMLÉKE A STRATFORDI SZENTHÁROMSÁG-TEMPLOMBAN.

az elme munkájának erőfeszítés útján való felfokozása ad nehéz problémák megoldásához. Hogy Shakespearet teljesen felfogja, átélje és így megoldja, ahhoz shakespearei méretű szellemnek kellene az embernek lennie. Innen az egész roppant terjedelmű Shakespeare-kutatásnak a cél nagyságához képest aránytalanul csekély eredménye: a kik őt kutadják, nálánál hasonlíthatatlanul kisebb, szűkebb körű és szegényebb szellemek s így csak vajmi kevés fér beléjük a költő szelleméből. S innen a Shakespeare-magyarázatok ezerfélesége: min-

denki csak részeket lát belőle s természetesen mindenki más-más részeket, kiki a maga egyénisége szerint. Mégis az emberi elme kutató szívosságának tiszteltreméltó példája, hogy minden nemzedék látja az eddigi nemzedékek erőfeszítéseinek hiábavalóságát és mindegyik újra kezdi a munkát. A részlettömeg, a mit ez a folyton megújuló munka felhalmozott, az, a mit eddigelé sikerült beható megfigyeléssel, fogékony átéssel, szeretetteljes tanulmányozással Shakespeareből felfogni és megértetni, oly gazdagságot árul el, a melyhez fogható kevés emberi mű van a világon. Minden megoldott kérdés száz új kérdést rejt magában, minden megismert jelenség a kapcsolódó jelenségek tömegét sejteti, akárhol nyúl hozzá az ember, akármilyen kis ponton, mindenütt a végtelenség perspektívája nyílik meg.

S ez a gazdagság, a melyet a kutató tudományos apparátus feltár, épen olyan gazdagság, marad, ha az egyszerű, naiv józan ész utjain közelítünk hozzá. Az egészen egyszerű, közönségszerű átlag-néző előtt is öntudatlanul valami beláthatatlannak a képzele támad. Nincs érteni képes ember, a ki ne azzal az érzéssel kelne fel egy Shakespeare-darab elolvasása vagy végignézése után, hogy mindennapi életénél sokkal magasabb körben élt, hogy valami rendes fogalmainál tágabban, szélesebb lendületűt látott, hogy egy időre fölébe emelkedett önmagának. Ezért vonzódik a mi naiv, tudományos fogalmaktól és szuggesztióktól meglehetősen illetlen közönségünk is Shakespearehez, ezért fogadta őt legkedvesebb írói egyikévé. Egyetlen más író sem tudja annyira foglalkoztatni az emberek mindenféle fajtáját, a legmélyebb gondolatokon edzett elméjű filozófustól az egészen egyszerű átlag-olvasóig.

S egyetlen író sem annyira az egész emberiségre, mint ő. Tipikusan angol, de a legtipikusabban emberi, egy bizonyos kornak, a maga korának gyermeke és minden kornak gyermeke, évszázadok óta él és hat és mégsem avúlt el belőle semmi. Az angol ember nemzeti büszkeséggel közeledik hozzá, de épen csak ennyiben van több köze hozzá, máskülönben ép úgy megközelíthető és ép úgy megközelíthetetlen akárcsak más nemzet fiának. Az, hogy nemzeti gyökerű szellem, nála nem jelent semmi korlátozást, a mint hogy rá nézve egyáltalán érvényűket vesztek mindazok a korlátok, melyeket ember és ember közé szokás tenni. Az egész emberiségre ható erő, a mely megérezik minden nemzetnek és minden művelt embernek gondolkodásán és szellemén. Senki töle teljesen független és befolyásolatlan nem lehet: mint a hogy senki sem lehet független és befolyásolatlan a természettől. Az ő szelleme az életörömmel óriási gyűjtő és osztogató medenczéje s az élet csüggőztő tapasztalatai fölött ő a legnagyobb vigasztalók egyike, mert megmutatja, mekkora magasságba képes az emberi szellem emelkedni.

SHAKESPEARE EMLÉKKÖVE A STRATFORDI SZENTHÁROMSÁG-TEMPLOMBAN.

BIRKANYÁJ EGY DUNA-MENTI RÉTEN.

JÖNNEK A KLADOVÓI VÁSÁRRÓL.

A SZERBIAI HADJÁRAT VOLT HARCOZTEREIRŐL. — Kerny István fényképei.

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS VEZÉRKARA.

EGY IRÉN-TÁBOR.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harostérre kiküldött munkatársunk felvételei.

KATONÁINK FÖLSZÁNTJÁK A FRONT MÖGÖTTI FÖLDEKET. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Irta WALTER BLOEM.

A számtalan német bevándorló között, a kiket a főkörmányzóság felhívására felettes hatóságok csak úgy vaktában Strassburgba menesztettek, egy sem élt át keservesebb és csúnyább kiábrándulást, mint az erfurti gimnáziumi igazgató, a szőke sörényes professzor doktor Westernhagen. A legmélyebb, fájdalommal és élmény amare első órái csak mintegy álomban voltak mögötte, mikor az ezer sebből vérző és magasztosságában mégis oly meghatón szép várost bejárta. S minden, a mi legjobb és legszentebb volt a lelkében, feltámadt benne abban a megszegettetlen fogadalomban, hogy ennek a boldogtalan városnak fogja éret, erejét érő férfi-életét szentelni, ifjúságának mélyen a szívébe fogja véni a német szellem szépségét és méltóságát... Megoldhatatlan? Nem, az a feladat nem lehet megoldhatatlan... Hát nem beszélnek itt a kövek az ősi birodalom dicsőségéről?... Persze, igaz: a város francia korszaka mindenütt felhalmozta emlékjeit és ez valóban nem volt kicsiny, erőtlén, szegény korszak... Az impozáns és mégis könnyedén emelkedő Rohan-kastélytól Kleber szobrától és David Gutenberg-emlékéig a *grande nation* legnagyobb és leghatalmasabb szellemű évszázadai állították fel lényük mását ebben a megfoghatatlanul érdekes és izgató városban. És mégis: lényének magva és alapja német, meggyőzően és túlyomóan német. Hát nem emelkedett minden francia báj és elegancia föl Erwin rózsája, Eusingen nyolcszögletű tornya és a kölni Hiltz János elragadó csipkeszerű torony-sisakja? És nem rejteget-e minden kis utcácska, minden sarok valami ősgermán bensőségű és meghittségi architektónikus kincset a német gótika és renaissance-kor virágkorából? Hát a sok német ház-felirat nem Westernhagen nyelvén beszél?

És az emberek? Mindenütt ismerős hang szól a figyelmes vándor fülébe a nép ajkáról s bár a tartalmát a thüringiai nem értette meg, mégis csak félreérthetetlenül német, alemann nyelv ez.

Csak hogy az első órák alaktalan rajongása után megkezdődött a nyugodt, tervszerű munka. Bemutatkozás a főkörmányzó ő excellenciájánál, jelentéstétel az osztályfőnöknél, a munkaprogram kidolgozása, a viszonyok tanulmányozása. Az elzászi közoktatásügy a második császárság vége felé az átmenet kaotikus állapotát mutatta. Csakhamar kiviláglott, a francia királyság száz évig érintetlenül hagyta a tizenhetedik században Németországtól elragadott tartomány kulturáját. A forradalom, a Bonapartizmus és az utána következő kormányrendszerek is teljesen megnyerték ugyan Elzász szívére Franciaország részére, de nem igyekeztek rendszeresen kiirtani a nép nyelvét. Csak mintegy 1850 óta fogtak neki a francia iskolai hatóságok, hogy a német nyelvet tervszerű munkával kiszorítsák a népiskolából. Ez a romboló munka — a francia iskolaügyi közigazgatás aktái világosan bizonyították ezt — nem ment könnyen és a háború kitörésekor még nem is volt befejezve, — mindazáltal a tartomány cél tudatosan megkezdett elfranciaizását az utolsó években hatalmas lépésekkel jutott előre. Itt természetesen meg kellett állítani a dolgot.

Legelőször természetesen be kellett hozni az iskolai kényszer német elvét. Azután a francia tanítás kiküszöbölése a népiskolából, lényeges korlátozása és átalakítása a középiskolákban került sorra. Végül az újonnan alakult, illetőleg rögtönzött iskolai köznevelésnek már az első tanácskozásain felmerült a terv, hogy a régi tiszteletreméltó strassburgi egyetem helyére lépett akadémiát visszaváltoztatják német minta szerinti főiskolává.

Micsoda lenyűgöző tömege a feladatoknak és problémáknak! Mily hamar eloszlott a tények meztelen ridegsége elől a visszanyert testvérekről való álom! Már az egyszerű aktatanulmányozás bebizonyította: ebben az egykor német tartományban olyan erők voltak tévékenyek, melyek teljes tudatossággal igyekeztek a teljes franciázásra. És ha a félig elévült jogtalanság évszázadok óta esedékes megtartása, egy régen és sikeresen megkaparított rablósákmány visszafoglalása csak egy-két évti-

zeddel késik, — tökéletesen és meg nem különböztethetően francia tartományt talált volna. Ma talán szabad remélni, hogy még jókor jöttek, de végső ideje volt már és az ellankadás komor óráiban mind újra eszébe jutott az iskola emberének az aggódo kérdés: nem késő-e már most is?

Hogy teljesen megrendült egyensúlyát újra visszanyerje, az iskolaigazgató felkereste esztélyos műhelyében Hirtz Dánielt, az öreg mesterember-költőt, a kinek verseiből egykor az elzászi honvágy szívverését vélte meghallhatni. Talált ott egy hetvenéves embert, a ki félnéken és elkeveredve vonult magába. Szerencsésen járt Hackenschmidt kosárfonóval, a ki szintén jó nevet szerzett mint német érzelmű mesterember-költő. Az öregnél éppen látogatóban volt a Károly fia, egy fiatal pap, a ki a beszélgetés folyamán bevallotta, hogy ő is költő. Mindkét férfi a németiség buzgó barátjának vallotta magát, de megértették a tanárral, hogy az ostrom borzalmas kegyetlensége a kis emberek között is, akik még eddig ápolták német kultúrákat, roppant elkeveredést okozott. Legjobb lesz egyelőre elkerülni a benszülőttekkel minden hivatalon-kívüli érintkezést.

— Engedjenek előbb minket, hadd térjünk kissé magunkhoz — betegek vagyunk valamennyien — nem a testünk beteg, hanem a szívünk — bizony, nagyon keserves volt a sorsunk...

Westernhagen lecsüggesztett fejjel és mélyen elszontyolodva ment haza.

Másnap reggel, mikor bement hivatalába, egy levélborítékot talált az asztalán, a melyben volt egy levél a fiatal paptól. Egyszerű, szívetrázó versekben rajzolta Strassburg elfranciaizását és egy imával fejezte be versét, a melyben a német és szabad Strassburgért imádkozott.

Olyan volt ez a thüringiai, mint egy első üdvözet a vérel hódított országból, a fájárol megfellekedezett néptől.

Köds novemberi nap volt. Ideges, feszült izgalom fűlesztette már három hónap óta a Lycée Imperial ifjúságát. Ma azonban egyenesen félelmetes volt a hangulat az osztályterekben, az udvaron. Az a néhány francia tanár, a ki

még Strassburgban maradt, alig bírta az osztályokat féken tartani, ámbár az elvándorlás révén a tanulók száma is lényegesen megapadt. Mindenfélé vad hírek keringtek a fiúk közt.

— Te, Louis!

Raymond, egy francia kapitánynak, aki súlyos sebesülten a kórházban feküdt, a fia, félrehívta osztálytársát:

— Tudod a legújabb újságot? Tegnapelőtt, kilenczedikén a németek nagy csatát vesztek Coulmiersnél, Orleans közelében és Jeanne d'Arc városa ismét szabad.

— Raymond, — hisz ez szinte hihetetlenül szép volna!

— Bizonyos igaz! Gambetta pedig óriási se-reget gyújtott, hogy Páris fölmentse. Louis — hamarosan meglesz a nagy fordulat! Nemsokára Strassburg előtt lesznek a vörös nadragosok!

— Istenem — új ostrom! És fölcserélt szerepekkel!

— Csak legyen! Csak kifutstóljék azeket a barbárokat!

— Ah, Raymond, — tudod-e mit mondott nekem az előbb Bauer tanár? (A Bauer nevet Louis franciásan ejtette ki, így: «Bóér».) Ma ide fog jönni egy prussien és átveszi az intézetünket, mint igazgató.

— Louis és a mi derék öregünk, a mi derék rezgőfejű Nerson papánk?

— Azt elkergetik — természetesen...

— Te, azt ne tőrjék — nem eresztjük el — és ha jön a porosz — forradalmat csinálunk, nem engedelmessédkünk — majd csak megszabadulunk ettől a bitortólól, ettől a nagyszájú teutontól!

Szó sem lehetett és szeszert tanítási óráról. És mindennekeft azokban az osztályokban, melyeknek ablakai kinéztek a térre, lehetetlen volt csak látszatát is felidézni a figyelemnek. Tanárok és tanulók egyre csak kikukuskáltak: jön-e csakugyan a «teuton».

Féltizenegy tájban már megadták a jelet az ablaknál ülők padról-padra, hogy egy torony-magas csilinderkalap jön a Münster-téren, alatta szőke sörény, nagy szőke szakáll lóg le az állán.

— Ó az! Ó az!

— Gyerekek, tízperezkor mind kimegyünk az igazgatói szobához! Nem eresztjük el a mi jó öregünket! És az idegent, azt leköpjük! Rálépünk a hasára!

Lázus izgatottsággal mult el a félóra a csöngetésig. S alighogy bejelentette a portás a szünetet, mint egy vihar zúgott végig a folyosókon, a lépcsőházban, az udvaron:

— Az igazgatói szobához! Itt a porosz!

A barna, fekete, szőke fejek egész áradata, a bőrvöses kis fücskától a nyugára nőtt kamaszig tolongott a széles folyosókon, a zajgó lépcsőházakon, az épület nyugati szárnya felé, megtorlódt az igazgatói szobánál, betöltött minden

ÖSSZELŐTT FALU A FRONT MÖGÖTT.

bejárást a máskülönbben rettegett és elkerült szobába, a melyben Nerson papa már harmincz éve vezette az intézetet.

Westernhagen tanár odabenn életének legnehezebb óráját élte át. Kiméletes, visszatartott hangon, legkorrektebb franciáságával mutatkozott be az őszhajú Sigmond Nerson professzornak. Tiszteletteljes utalással a szövetség nemet államok főkörmányzósága tanügyi osztályának már bizonyára ideérkezett írásbeli közlésére kijelentette neki, hogy a mai napon ő veszi át a Lycée Imperial vezetését s ezennel kéri hivatali elődjét az intézet átadására... A finom öreg úr úgy vette át kitérőjének rég várt nyilatkozatát, mint az ancien régime egy nagy ura, a kivel a forradalmi törvényszék komisszársága közölte guillotine-ra való elítélését. A hivatali ügyek átadása röviden és udvarias formák között ment. Azután Nerson úr hűvösen és világosan meghajolt, figyelmen kívül hagyta a németnek feléje nyújtott kezét, fáradt, kissé veres szemét rövid bucsupillantással még egyszer körüljártatta élete munkájának színhelyén — és a kilincshez nyúlt.

Raymond Baldy és Louis Napoleon Kusz a sűrű fiú-tömeg első sorában álltak, a mely az igazgatói szoba előtt torlódt. S mikor most, néma, izgatott várakozás után az ajtó belülről

megnyílt és megjelent benne az öreg mester tiszteletreméltó alakja, akkor sok száz fiú és ifjú torokból felhangzott a kiáltás:

— Maradjon itt, igazgató úr — ne hagyjon el, ne hagyjon el minket!

— Nem engedjük elmenni!

— Nem akarunk poroszok lenni!

Sigmond Nerson mélyen megindulva bámult az intégető, zokogó, tolongó csapatra.

— Oh, kedves fiam, — gyermekeim — kedves, drága fiam...

— Itt maradni, Nerson papa! Maradjon itt!

— Hiába, fiam — övék a hatalom — azoké — okosaknak kell lennünk, engedni kell az erőszaknak...

— Nerson papa, nem engedjük el!...

Az öreg ember még mindig az ajtónál állott. Egyetlen tekintetet vetett hátrafelé a mögötte álló széles vállú, szőke fűrtös férfira — aztán belenyúlt tanítványai csapatába, megragadta a legközelebbit, a ki előtte állott, a barnafűrtös Kusz-fiút és egy elfulladó hanggal a szívéhez szorította.

— Ezt valamennyiteknek — valamennyiteknek! Így — és most eresztetek el fiam — vége... ne felejtsetek el — de engedjétek elmenni!

Jobbra és balra kinyújtotta fonnyadt, remegő kezét, a melyekre most számtalan friss fiú-ajak tapadt, a melyre számtalan gyermeki könny hullott — és lassan utat tört magának a fiatal, fájdalomtól izzó csapatot át — a lépcső felé.

A portás esengtyűje megszólalt, megkezdődött a tanítási óra. A fiúk nem mozdultak, úgy álltak a zárt ajtó előtt, mint a fal. Zúgás és mozgás támadt, a mely a felháborodás tombolásává fajult. Fűtyök hallatszottak, kiáltások hangzottak:

— Gyere ki porosz! Eridj a pokolba!

— Le a porosszal! Le a barbárral!

Egyszerre megnyílt az ajtó és egy kipirult, lángoló, szörrel benőtt arc fenyegetőzött ki rajta:

— Csönd!

A legelől állók azonnal elnémultak, hátul azonban tovább zúgott, kiabált, fűtyült a felázadt fiatalság:

— Le a porosszal! Eridj a pokolba, porosz!

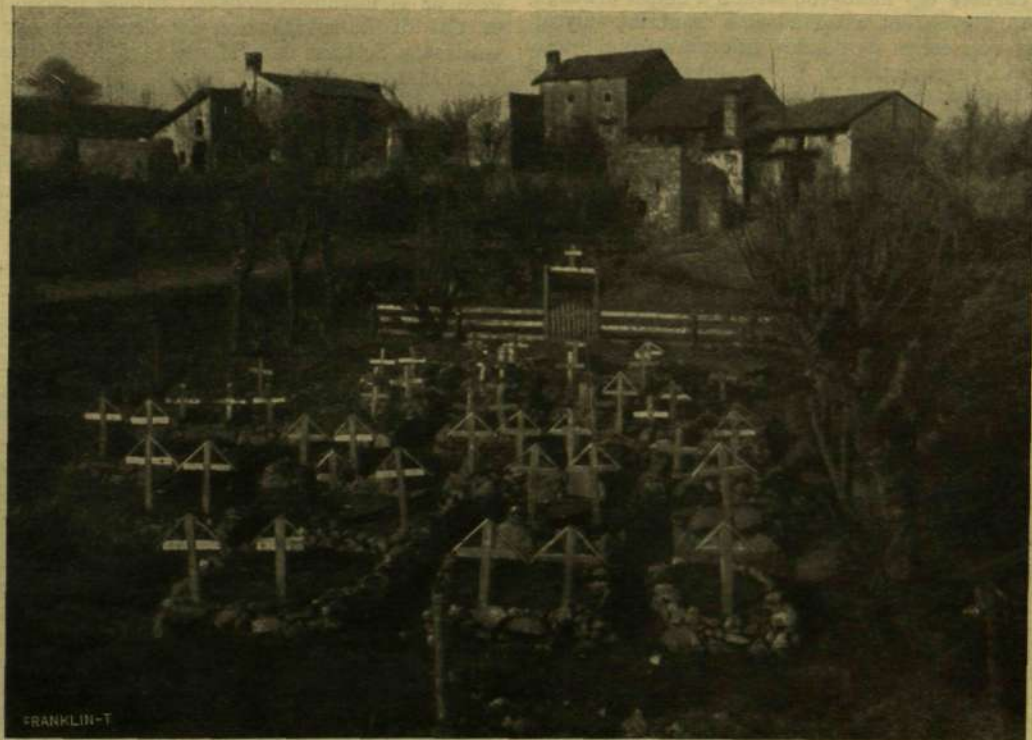
Csönd! — dörgött még egyszer a súlyosan harsogó hang. És dörgő német szavakkal folytatta:

— Eredjétek az osztályaitokba, fiúk, eredjétek tanulni! Most én vagyok az igazgató! Engedelmességet követelek!

Egy pillanatra csönd volt, aztán rikoltva és daczosan, mint a szarvast megállító kopófalka szava, felharsant a kiáltás:

— Á bas le Prussien!

Ez volt a kritikus pillanat. Westernhagen tanár az ősi germán haragot érezte magában fellobbanni, a mely előtt egykor Róma összeomlott. A ki a fiúk közül legelől állott és leg-

A ST.-MICHELEI TRMÉTŐ.

A DÉLNYUGATI HARCTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

Gyermekeknek

legbiztosabb szer vál-bó-láz, hideglelés és szá-márkőbőgés ellen a ma-gyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott

Rozsnyay világhíré Chinin-czukorkája

és Chinin-csokoládéja

Nem keserű és így gyer-mekek szívesen veszik. Miléniumi nagy érem-mel kitüntetve és törvé-nyesen védte. A valódi-készítmény csomagoló-papíroson Rozsnyay M. aláírására látható, 1 ár 12 sz. 12 sz. ár 5 db dobozban 3 korona.

Kapható minden gyógyszerár-ban. — Készíti a feleltető: **Rozsnyay Mátyas gyógyszer-Árader, Szahadság-tér 8. szá-**

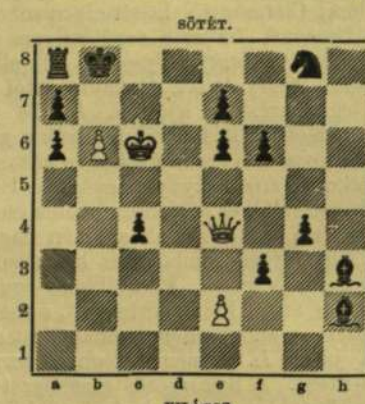
HÁZY ANDRÁS századosok, BUTHY LAJOS, MÜNCH LÁSZLÓ és SAFÁRY LAJOS főhadnagyok, LUKÁCSY MIKLÓS és SZABADOS BÉLA népfőlkéző főhadnagyok, KOVÁCS BÉLA, SZABÓ BÉLA, LAJOSI GÉZA ZSIGMOND, SIMON ERNŐ, Dr. SÁRKÖZY JÁNOS és FISCHER ALFRED tartalékos hadnagyok, VIZER ALADÁR, RUSZ PÉTER, CZINLEI JÁNOS népfőlkéző hadnagyok, KOLÁRÓV IVÁN, MERÁZS JÓZSEF, SCHMIDT JÓZSEF, SZÉKELY FERENCZ és HORN FERENCZ tartalékos zászlósok, HAVEL JÓZSEF, ILIUCZA SZILÁRD, GOLDBERGER SÁMUEL, HIRSCH JÓZSEF, KOCIS ZOLTÁN, KÖRMÖCZY JÓZSEF, GUDRA ÁRPÁD, ELEK LÁSZLÓ, NIKODÉM LAJOS, SZÉKELY KÁROLY, KALLÓS JÓZSEF és MOLNÁR JÁNOS tartalékos hadapródok és Dr. ADLER IMRE főorvos — BÁNSZKY JÁNOS nyíregyházi városi adótitkos, a 65-ik gyalogezred tartalékos főhadnagya. — DOBROVICH LÁSZLÓ erdőmérnök, a 6-ik honvéd gyalogezred főhadnagya a szerb-montenegrói harczerén vivott ütközetek egyikében megsebesült a plevjei tábori kórházban. — RÁTKAY GYÖRGY orvostanhallgató, hadapród, Rátkay László volt országyűlési képviselő fia, az orosz harczerén szerzett betegségében, huszonegy éves korában. — DENCIS ISTVÁN gazdasági akadémiai hallgató, a 17-dik népfőlkéző gyalogezred hadapródjelöltje az olasz harczerén.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Nagyeszteri JESZENSZKY NÁNDOR nyug. evangélikus lelkész, volt negyvennyolcasz hönvédhadnagy 86 éves korában Szegeden. — MÉSZÁROS ILLYÉS ügyvéd, volt egyházmegyei tanácsbíró, egyházközségi főgondnok, takarékpénztári igazgató stb. Kisújszálláson. — CSERNI BÉLA dr. nyug. főgimnáziumi tanár Gyulafehérvárott 74 éves korában. — Verebelyi MARSÓ GYÖRGY nyug. csendőrezredes, a Ferencz József-rend lovagja, 67 éves korában Budapest. — Zsádenyi és töröksejtemiklósi ALMÁSSY KÁLMÁN gróf cs. és kir. kamarás, nagybirtokos, a főrendiház örökös jogu tagja, hevesmegyei pásztori birtokán 64 éves korában. — NAGY LAJOS, a főváros dunabálpárti közokházainak felügyelője, 66 éves korában Budapest. — BAKÓ SÁNDOR királyi tanácsos, egyetemi magántanár, nyug. kórházi főorvos, 64 éves korában Budapest. — SZIGETI MARCELL, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank belvárosi fiókjának nyug. igazgatója, 68 éves korában. — KOVÁCSNAI BOGDÁN ZOLTÁN, nyug. államrendőrségi hivatalnok 56 éves korában. — Dr. CSÁDER ERNŐ ügyvéd, Pozsony vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a somorjai takarékpénztár és a felsőcsallóközi ármentesítő társulat ügyésze, 49 éves korában, Somorján. —

KECSEMEYTHY FERENCZ, békési református lelkész, volt országgyűlési képviselő, Békésen. — PASCHNÁR JENŐ jogszigorló, 24 éves korában Budapest. — Erdőtarcsai BENE KÁROLYNA, 91 éves korában, Nagykikindán. — ÖZV. MARKOVITS PÁLNÉ, szül. Kun Mariska 72 éves korában, Lókuton. — ÖZV. EÖTVÖS SÁNDORNÉ, szül. Herczegh Karolina, néhai Eötvös Sándor fülöpzsallási református lelkész hitvese, 70 éves korában, Budapest. — Bogdánfalvi ÖZV. BOGDÁNY LAJOSNÉ szül. feketemezei Mallás Juszina, Budapest. — MIKULKA JÓZSEFNÉ, szül. Wagner Terézia 64 éves korában, Besenyőteleken. HORTI VALÉRNÉ, szül. Fábry Gizella 50 éves korában, Késmárkon. — Harasztkeréki FERENCZY KÁROLYNÉ, szül. alsócsernátoni Szevesztényi Molnár Margit, malomfalvi földbirtokos felesége 81 éves korában. — KÁROLYI BLANKA, 15 éves korában, Budapest.

SAKKJÁTÉK.

3002. számú feladvány Schlehter Károlytól, Béc.

Világos indul és a harmadik lépésre matot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Interieur. Történet. Nagyon finom hangulatokat akar megfogni, de elfolyik a kezéből, mert nincsenek elég erős és biztos kifejező eszközök.

A táborban. A te édes leved stb. Érzelmek, ábrándos lélek művei, de nem poéta-lélek, nincs formája a mondanivalójának s maga a mondanivaló nem súlyos. — A holló. Rosszul tudja a bibliát — a béke olaját galamb hozta nem holló. Szinte érthetetlen, hogy lehet ilyesmiben tévedni.

EGYVELEG.

* Fejbőr-muzeum. A newyorki állami muzeum edekes gyűjteményét szerzett meg a szü-indiánok egyik főnökétől: az indián törzsek évszázadok alatt szerzett skalp-gyűjteményét. Az indiánok ma már abba hagyták azt a vérengző szokásukat, hogy a megölt ellenség fejét bört lehúzták, tehát csak régi fejbőrök gyűjteményéről van szó. Legértékesebb része a gyűjteménynek az, amely egy Harczisas nevű törzsfőnök skalpjait foglalja magában. Ez a Harczisas rettegett vörösbőrű volt és Dolkota meghódítása alkalmával esett el, miután egy sereg Unió-katonát küldött a másvilágra.

A Fonclére Pesti biztosító intézet f. évi május 4-én fogja az évi rendes közgyűlést megtartani. Az 1915. évi zárszámadásokból a következő lényegesebb számadatokat vesszük át: A múlt évi díj- és illetékebevétel a törlekés levonása után az elemi- és balesétbiztosításokból 14.241.827 K 63 fillért és az életbiztosítási ágazatban 6.005.230 K 61 fillért, összesen tehát 20.747.557 K 30 fillért tett ki, míg a későbbi években esedékes tűz- és balesétbiztosítási díjkötelezvények és díjváltók összege 41.038.289 K 54 fillérre rugott. Az életbiztosítási állomány az elmúlt üzleti évben 140.798.224 K tökélt és 251.968 K járadékot tett ki. Az intézet összes tartalékalapok, valamint a díjáhozátok 504.000.496 K 64 fillért tesznek ki. Az intézet összes tartalékai a nyereség-tartalék ezidei javadalmaszása után 3.006.679 K 92 fillérre szaporodtak. Az 1915. évre kimutatott 602.057 K 78 f nyereségből a megfelelő tartalékokosok után részvényenként 16 K (8 százalék) kifizetése fog indítványba hozatni.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 18-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Nagy a világ, kicsiny benne a hazám.

Feloldó szerkesztő: Holtsy Pál.

Szerkesztőség iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11.

Laphidó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Hindenburg és a szájharmonika.

A harczerén egyetlen jó és alkalmas hangszere a szájharmonika. Ezt nemcsak a gyakorlati bizonyította, hanem megmondották a legbírósab hadvezérek. Köztük Hindenburg tábornagy is. — A Wagner-típus szájharmonika bármelyik új kuplet, dalt és divatos magyar nótát is tud játszani bárki. Kell-e még, szép hangú hangszer, mely a harczerén álló katonának állami és kellemes szórakozást nyújt.

Ára: 2, 6 és 8 kó.-tól feljebb. — Kapható «Hangszer-Királynál» Budapest, József-körút 15. Megrendelési előleg kifizetés.

MEGJELENT Budapesti

Czím- és Lakásjegyzék

XXVII. ÉVFOLYAM. 1916. XXVII. ÉVFOLYAM.

Ára vászonkötésben 32 korona.

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Csizfűrdő.

Megnyílik május 1-én. Verszegény gyermekeknek, serdülőknek, idegbetegeknek, érelmeszesedésnek ajánlható. Nagy gyógyhatású jód, bróm fürdők. Hővizkúrát. Szanatórium. Tiszti gyógyház. Előnyös ellátás vendégek és magánházaiknál. Orvosok: Dr. Kallós, Pászár. Prospektust, vizitmeretét kérjük. Fürdőigazgatóságtól.

AKIK SZERETIK GYERMEKEIKET, FIZESSENEK ELŐ

SEBŐK ZSIGMOND és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapjára.

- A JÓ PAJTÁS érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják a gyermekek számára.
- A JÓ PAJTÁS tartalma gazdag, mert minden számban megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.
- A JÓ PAJTÁS szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolják.
- A JÓ PAJTÁS minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvesebb tartalommal.
- A JÓ PAJTÁS minden karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású almanach-chal lepi meg olvasóit.
- A JÓ PAJTÁS rejtvényeinek megfejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a soroláson.
- A JÓ PAJTÁS olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogad minden könyvkereskedésben. Mutatványszámot ingyen küld mindenki, aki kér: A JÓ PAJTÁS kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Két kiváló író legújabb munkája!

Bűbajosok

Noellák

Irta Kosztolányi Dezső

Ára 3 K 50 f

Tavaszi játék

Regény

Irta Lakatos László

Ára 3 K 50 f

A Franklin-Társulat kiadása

Kaphatók minden könyvkereskedésben

MAGYAR KÖNYVTÁR

Az 1870—71-diki

NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ

teljes leírása

Dr. MIKES LAJOS-tól.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21, és minden könyvkereskedésben.

a szíve

AAGE MADELUNG

egyik legnépszerűbb elbeszéléseinek. Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Ára 60 fillér.

Mindenütt kapható!

Ruttkai Ruttkay Vilmos új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán és Ausztria-Magyarország.

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár.

Rendkívül sok tanulságot meríthetünk ezen érdekes könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértékesebb terméke. ::

Franklin-Társulat kiadása. Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Kultura és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmévilága. I. Gaal József, Bethy Zolt, Prohászka Ottokár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné, gróf Andrássy Gyula tanulmányai. Kötve K 1.60
2. A szikratávíró. A. Slaby tanárnak a német császár előtt tartott felolvasásai után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök. Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődésének története. Két kötet. Irta Wilhelm Bölsche, ford. Schöpsflm Aladár. Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világnézetét és életfelfogását. A művelt ember számára, Kant irataiból összeállította dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula. Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Irta Heinrich Lhotzky, fordította Schöpsflm Aladár. Kötve K 1.20
7. A vagyon tudománya. Irta I. A. Hobson, fordította dr. Sándor Zoltán. Kötve K 2.—
8. A szociológia vázlata. Irta G. Palante, ford. dr. Mikes Lajos. Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Irta Le Bon, ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művészetéről. Összegejtötte Paul Gsell, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Irta René Guillemin, ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmévilága. II. kötet. Apáthy István, Imre Sándor, Pauler Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor, Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai. Irta G. L. Strachey, angolból ford. Schöpsflm Aladár. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Irta Svanne Arrhenius, fordította Polgár Gyula. Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben. Irta Lenhossék Mihály dr. Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Irta Rudolf von Eucken, ford. Schöpsflm Aladár. Kötve K 2.—
17. A gondolat szabadság története. Irta J. B. Bury, ford. Balog Gábor. Kötve K 2.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

AZ AËRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számban érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkeket tartalmaz. Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülőgépeket (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Olvassa a hirdetéseket

A magyar katona aranykönyve

A MI HŐSEINK

Katonáink hőstettei
a világháborúban.

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VETZÉ ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadilevitár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédszár-alvezredes
és
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

a modern természettudomány és technika legnagyobb
víványainak ismertetése kiváló szakemberek tollá-
ból, mindenki számára érthető módon. Új kötetének

A MODERN KÉMIA

a címe.

A kémiai tudomány fontossága még sohasem vált
annyira mindenki számára érthetővé, mint most,
amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy
része van a német kémiai tudomány óriási fej-
lettségének. A háború eredményeképp bizonyos vá-
ratlan a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése
a ezért épen jókor, aktualitást jelent most a kötet,
a mely a kémia eddigi eredményeinek nagyon
népszerű, mindenki számára megérthető és mégis
teljesen tudományos színvonalon álló összefogla-
lását adja. A könyvet, melynek szövegét sok ér-
dekes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar
szakember, Unger Emil dr. ford. Philip C. James
nagyírón munkájából. A Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 8 K.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK
SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

A Jogtudományi Közlöny
szerkesztője által kiadott

DÖNTVÉNYTÁRAK

új kötetel:

Büntetőjogi Döntvénytár

Szerkesztő Lengyel Aurél dr.

IX. kötet. Ára 6 kor.

Hiteljogi Döntvénytár

Szerkesztő Gallia Béla dr.

IX. kötet. Ára 6 kor.

Közigazgatási Döntvénytár

Szerkesztő Marschalkó János dr.

IX. kötet. Ára 6 kor.

Magánjogi Döntvénytár

Szerkesztő Szladits Károly dr.

IX. kötet. Ára 6 kor.

Perjogi Döntvénytár

Szerkesztő Kovács Marcell dr.

I. kötet. Ára 6 kor.

A Franklin-Társulat kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

19. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika”-val
negyedévenként 1 koronával

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

TÖRÖK szerencsése ÖRÖK!

Az elérhető legnagyobb nyereményt egy millió koronát csak
Török A. és Társa bankházában nyerték. Török után már igen
sokan meglepő szerencséjéhez jutottak, mely szerencse még sokakra vár.
Győződjék meg róla és kísérelje meg szerencsését Töröknél.

Keresse a nevét és rendelje meg a mellette lévő
szerencseszámot. ÖNNEK SZERENCSEJE LESZ!

Fenti sorsjegy egy millió koronát nyert!

NEVEK:

Adám	42446	Arthur	92724	Carolina	79767	Ernő	79799	Hajnalka	101128	Janka	78732	Lenke	101169	Miklós	101423	Rudolf	74366
Adél	101439	Ármin	92742	Cecilia	92721	Erzsébet	101375	Hedvig	79794	János	101133	Leó	79717	Miksa	92781	Sári	101435
Adolf	74343	Árpád	100535	Cornelia	101370	Eszter	90969	Heléna	100532	Jenő	79745	Leontin	92683	Mór	74388	Salamon	74387
Adorján	101406	Augusta	74329	Dániel	92737	Etel	79756	Hermán	90963	Jolán	101121	Leopold	79734	Mózes	101171	Sándor	92787
Ágnes	74369	Aurél	101449	Dávid	92752	Eva	92714	Henrik	101111	Józsa	79783	Lidia	101136	Nándor	79720	Sebestyén	79703
Ágoston	92773	Balázs	74352	Dénes	101357	Ferencz	101365	Hermann	92706	József	92794	Lina	79746	Nelli	92764	Simon	101405
Ákos	74389	Bálint	101427	Dezso	42447	Flóra	92728	Hugó	79776	Judit	90952	Lipót	101123	Olga	79737	Soma	79725
Aladár	101153	Barnabás	74376	Domonkos	101440	Francziska	92743	Ibolyka	92722	Julia	101101	Lujza	79785	Oszkár	101137	Szerén	92772
Alajos	79710	Béla	74399	Dóra	74350	Frida	100536	Ida	101371	Juliska	90972	Lotár	92795	Ottó	79750	Tamás	101148
Albert	92756	Bella	92782	Ede	101419	Frigyes	74332	Ignác	92738	Kálmán	79759	Lőrincz	90954	Ödön	101124	Teréz	79754
Alfréd	79726	Benedek	101172	Edith	74371	Fülöp	101450	Ilka	92754	Katalin	92716	Manó	101103	Paula	79786	Tivadar	101130
Alice	101131	Benjámin	79721	Elek	74390	Gábor	74352	Illés	101358	Karolin	101366	Malvin	90974	Pál	100528	Tibor	79795
Amália	79743	Benő	92765	Elemér	92774	Gabriella	142429	Ilona	42448	Károly	92730	Margit	79762	Péter	90957	Tihámér	100534
Ambrus	101118	Bernát	101138	Elvira	101159	Gáspár	74386	Imre	101443	Kelemen	91744	Magda	92718	Pépi	101108	Ulrik	90866
Andor	79780	Berta	79738	Ella	79711	Gedeon	92785	Irené	74347	Klára	100539	Mariska	101367	Piroska	92701	Valéria	101115
András	92792	Betti	79751	Elza	92758	Gergely	79702	Irma	101421	Klótild	42449	Márta	92731	Pista	79764	Vilma	92710
Anna	79797	Blanka	101125	Eliz	79727	Géza	101174	István	74372	Kornél	101444	Mária	92745	Pongrácz	92719	Vilmos	79779
Antal	101374	Bódog	79783	Emma	101132	Gizella	79722	Iván	92776	Kristóf	74348	Regina	100543	Régina	101369	Viktor	92723
Antonia	90963	Boriska	100531	Emil	79744	Gusztáv	92771	Izabella	74391	Laura	101422	Márton	42450	Rezső	92749	Zsófia	101372
Aranka	79755	Borbála	90960	Endre	101119	György	79739	Izidor	101163	Lajos	74374	Mátyás	101448	Richárd	101355	Zsuzsanna	92739
Arnold	92712	Béke	101108	Ernestin	79782	Győző	101141	Izse	79715	László	92778	Máté	74349	Róbert	74336	Zoltán	101361
Éron	101362	Camilla	92703	Ervin	92793	Gyula	79752	Jakab	92760	Lázár	74396	Mihály	74375	Róza	101451	Zsigmond	92755

A hivatalosan megállapított I. osztályú betétek:

Egy egész eredeti sorsjegyért 12 kor.

„fél” „6-”

„negyed” „3-”

„nyolczad” „1-50”

Az I. osztály nyereményhúzása f. évi május hó 24. és 25-én lesz.

Az eredeti sorsjegyek utánvét mellett, vagy az összeg elő-
zetes beküldése ellenében rendelhetők meg. Török sors-
jegyei nagyon keresettek, sziveskedjék tehát becses meg-
rendelését postafordulattal beküldeni. Amennyiben a kívánt
számot becses rendelése beérkezéséig már eladtuk volna,
ugy más számot küldünk.

:: ::

TÖRÖK A. és TÁRSA Bankház R.-T. Budapest, Központ, Szervita-tér 3/v.
Legnagyobb osztálysorsjegyzet. (Török-palota.) Telefon: 3-49.

